

TKP2021-NVA-18

„A XXI. SZÁZADI BIZTONSÁGI KIHÍVÁSOK NEMZETBIZTONSÁGI
HANGSÚLYAI”

VÁRHATÓ KIHÍVÁSOK A TERRORIZMUS ÉS A TERRORELHÁRÍTÁS TERÜLETÉN A XXI. SZÁZADBAN

*Jelentés „A XXI. századi biztonsági kihívások nemzetbiztonsági hangsúlyai.
Várható kihívások a terrorizmus és a terrorelhárítás területén” című és
TKP2021-NVA-18 azonosítószámú alprojekt keretében*

*Suslik Ádám bölcsészdoktor és Kocsis Piroska
főlevéltáros által 2024. szeptember–december havában
végzett levéltári és könyvtári adatgyűjtő munkáról*

Csóka Ferenc

Budapest, 2025

**NEMZETI
KÖZZSOLGÁLATI
EGYETEM**
LUDOVIKA

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ PROGRAM

Tevékenységünk, kutatómunkánk első részét Suslik Ádám barátunknak a Magyar Királyi Belügyminisztériumnak a Magyar Országos Levéltárban K 148, K 149 és K 150 számokon őrzött törzsanyagából mindösszesen 67, azaz hatvanhét számunkra szakmai értékkel, illetve érdekességgel bíró ügyiratot gyűjtött össze, melyet

13, azaz tizenhárom csoportba rendszerezve mutatok alább be:

- *Külföldi nagyságok ellen szőtt merénylettervek időrendben, 1–7. tétel, azaz hét darab.*
- *Hazai nagyságok ellen szőtt merénylettervek az 1881–1916. években rangsor szerint időrendben, 8–21. tétel, azaz tizennégy darab.*
- *Hazai nagyságok ellen szőtt merénylettervek az 1930–1938. években rangsor szerint időrendben, 22–27. tétel, azaz hat darab.*
- *Külföldi nagyságok ellen végrehajtott merényletek időrendben, 28–33. tétel, azaz hat darab.*
- *Hazai nagyságok ellen végrehajtott merényletek rangsor szerint, 34–35. tétel, azaz két darab.*
- *Hazai közrendűek ellen végrehajtott merényletek, 36. tétel, azaz egy darab.*
- *Külföldi nagyságok utazásának, személyének biztosítása időrendben, 37–46. tétel, azaz tíz darab.*
- *Hazai nagyságok utazásának, személyének biztosítása időrendben, 47–54. tétel, azaz nyolc darab.*
- *Hazai közintézmény ellen tervezett merénylet, 55. tétel, azaz egy darab.*
- *Külföldi közintézmények ellen végrehajtott merényletek időrendben 56–57. tétel, azaz két darab.*
- *Hazai közintézmények ellen végrehajtott merényletek időrendben 58–65. tétel, azaz nyolc darab.*
- *Vasúti műépítmények biztosítása, 66. tétel, azaz egy darab.*
- *Dunai hajószállítmányok biztosítása, 67. tétel, azaz egy darab.*

I. Külföldi nagyságok ellen szőtt merénylettervek időrendben

- 1.) Közös Külügyminisztérium átirata a Magyar Királyi Belügyminisztériumnak a Budapesten lévő szociáldemokraták I. Vilmos német császár elleni merényletre vonatkozó nyilatkozatairól. (1878. évi 503. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 2.) Bizalmas értesítés a német császár és az orosz cár elleni találkozásuk alkalmával elkövetni szándékolt merényletről. (1879. évi 384. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 3.) Milán szerb király ellen tervezett merénylet. (1899. évi 28. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 4.) Péter szerb király ellen tervezett merénylet. (1906. évi 300. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 5.) Ferdinánd bolgár király és hadvezérei ellen tervezett merénylet. (1916. évi 5049. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 6.) Zaimis Sándor görög államfő ellen tervezett merénylet. (1933. évi 2958. számú január 14-i keletű ügyirat.)
- 7.) Kemál Musztafa, másként „Atatürk” török államfő elleni állítólagos merényletterv. (1937. évi 4110. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

II. Hazai nagyságok ellen szőtt merénylettervek az 1881–1916. években rangsor szerint időrendben

- 8.) Ferenc... császár és király Ő Felsége és családja elleni állítólagos merényletterv. (1884. évi 1095. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 9.) ... Ő Felsége ellen tervezett merénylet. (1903. évi 873. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 10.) ... Ő Felsége ellen tervezett merénylet. (1905. évi 665. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 11.) ... Ő Felsége ellen tervezett anarchista merénylet. (1907. évi 934. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 12.) ... Ő Felsége ellen tervezett merénylet. (1908. évi 723. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 13.) ... Ő Felsége ellen tervezett merénylet. (1912. évi 381. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

- 14.) Rudolf trónörökös Ő Felsége elleni állítólagos merényletterv. (1881. évi 961. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 15.) Ferenc... trónörökös Ő Felsége ellen tervezett merénylet. (1907. évi 983. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 16.) Ferenc... trónörökös Ő Felsége ellen tervezett merénylet. (1912. évi 347. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 17.) Károly trónörökös Ő Felsége ellen tervezett merénylet. (1915. évi 44. számú 1914. október 5–1915. január 15-i keletű ügyirat.)
- 18.) József főherceg, különben József nádor unokája, ellen tervezett merénylet. (1901. évi 450. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 19.) Goluchowski Agenor gróf közös külügyminiszter ellen tervezett merénylet. (1905. évi 32. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 20.) Tisza István gróf magyar miniszterelnök ellen tervezett merénylet. (1916. évi 6165. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 21.) Egy állítólagos merénylet terve. (1914. évi 7075. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

III. Hazai nagyságok ellen szőtt merénylettervek az 1930–1938. években rangsor szerint időrendben

- 22.) Horthy Miklós kormányzó elleni állítólag tervezett merénylet. (1930. évi 4020. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 23.) Cseh és orosz bolsevistáknak Horthy Miklós kormányzó ellen állítólag tervezett merénylete. (1938. évi 11989. számú augusztus 11-i keletű ügyirat.)
- 24.) Kommunista merénylettervek Bethlen István miniszterelnök ellen. (1931. évi 4363. számú [1930.] október 27-i keletű ügyirat.)
- 25.) Bethlen István miniszterelnök ellen tervezett merénylet. (1931. évi 4794. számú ismeretlen keletű ügyirat.)
- 26.) Gömbös Gyula miniszterelnök ellen tervezett merénylet. (1935. évi 10717. számú október 22-i keletű ügyirat.)

27.) Szeif Károly merényletterve. Mindeddig ismeretlen történet! (1931. évi 4085. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

IV. Külföldi nagyságok ellen végrehajtott merényletek időrendben

28.) Varsói Császári és Királyi Főügynökség közlése a II. Sándor orosz cár elleni sikertelen merényletről. (1879. évi 307. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

29.) Milán szerb király ellen elkövetett merénylet. (1899. évi 524. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

30.) Milán szerb király ellen elkövetett merénylet tárgyalása. (1899. évi 735. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

31.) Umberto olasz király elleni merénylet. (1900. évi 796. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

32.) Délszlávöldi hírek Sándor király meggyilkolásával kapcsolatban. (1934. évi 8926. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

33.) Romániai hírek Sándor délszláv király meggyilkolásáról. (1934. évi 9051. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

V. Hazai nagyságok ellen végrehajtott merényletek rangsor szerint

34.) Sikertelen vasúti merénylet Ferenc... császár és király Ő Felsége ellen a csehországi Rosenthal község területén. Budapesti főkapitány jelentése. (1891. évi 916. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

35.) Ferenc... trónörökös Ő Felsége elleni merénylet. (1914. évi 1108. számú június 28–július 15-i keletű ügyirat.)

VI. Hazai közrendűek ellen végrehajtott merényletek

36.) Geczei Sándor vingai hármass, [battonyai kettős] és kisszentmihályi négyes gyilkossága nélkül, hogy valamit is rabolt volna. (1908. évi 906. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

VII. Külföldi nagyságok utazásának, személyének biztosítása időrendben

37.) Közös Külügyminisztérium átirata szerb Milán király és Natália királyné abbáziai utazásáról. (1885. évi 823. számú szeptember 14-i keletű ügyirat.)

- 38.) Belgrádi osztrák–magyar követ átirata Sándor és Milán királyoknak Orsován történő átutazásáról. (1900. évi 417. számú június 5-i keletű ügyirat.)
- 39.) Mirkó montenegrói herceg utazása. (1900. évi 1108. számú december 5-i keletű ügyirat.)
- 40.) György görög királynak Abbáziába utazása. (1901. évi 309. számú május 13-i keletű ügyirat.)
- 41.) Mihály orosz nagyherceg budapesti utazása. (1901. évi 743. számú október 28-i keletű ügyirat.)
- 42.) Vajiravudh Maha szíami trónörökös budapesti utazása. (1902. évi 391. számú április 29-i keletű ügyirat.)
- 43.) Frigyes szász trónörökös tátrafüredi utazása, illetve tartózkodása. (1904. évi 586. számú július 6-i keletű ügyirat.)
- 44.) Nikita montenegrói fejedelem utazása Fiumébe. (1906. évi 418. számú július 5-i keletű ügyirat.)
- 45.) Ferdinánd bolgár király bécsi utazása alkalmából a vasútvonal biztosítása. (1912. évi 299. számú május 31-i keletű ügyirat.)
- 46.) Ferdinánd bolgár király visszautazása alkalmából a vasútvonal biztosítása. (1912. évi 305. számú június 2-i keletű ügyirat.)

VIII. Hazai nagyságok utazásának, személyének biztosítása időrendben

- 47.) Ferenc... császár és király Ő Felsége utazása alkalmából teendő közbiztonsági intézkedések. (1897. évi 708. számú szeptember 4-i keletű ügyirat.)
- 48.) Fiumei kormányzó intézkedése ... Ő Felségének Görzbe történő utazásával kapcsolatban. (1900. évi 854. számú 1901. szeptember 14-i keletű ügyirat.)
- 49.) ... Ő Felsége budapesti utazása alkalmából teendő intézkedések. (1900. évi 1084. számú november 22-i keletű ügyirat.)
- 50.) ... Ő Felsége Budapestre utazása. (1902. évi 65. számú január 26-i keletű ügyirat.)
- 51.) ... Ő Felsége Gödöllőre utazása. (1902. évi 155. számú augusztus 26-i keletű ügyirat.)

52.) ... Ő Felsége utazása során vasútvonal biztosítása. (1905. évi 115. számú március 20-i keletű ügyirat.)

53.) ... Ő Felségének Budapestről Bécsbe való visszautazása alkalmából a vasútvonal biztosítása. (1912. évi 1119. számú november 21-i keletű ügyirat.)

54.) Horthy Miklós kormányzó 10 éves kormányzói jubileuma, éves útjai és azok biztosítása. (1930. évi 3160. számú január 14–november 14-i keletű ügyirat.)

IX. Hazai közintézmény ellen tervezett merénylet

55.) Merényletterv Kolozsváron a május 10-i román nemzeti ünnep alkalmából. (1941. évi 9502. számú május 9-i keletű ügyirat.)

X. Külföldi közintézmények ellen végrehajtott merényletek időrendben

56.) Góla horvátországi falu csendőrőrsé elleni merénylet. (1932. évi 8035. számú szeptember 15. keletű ügyirat.)

57.) Horvát usztrasák zágrábi vasúti bombamerénylete. (1934. évi 5814. számú június 5-i keletű ügyirat.)

XI. Hazai közintézmények ellen végrehajtott merényletek időrendben

58.) Fiumei bombamerényletből kifolyólag Triesztben letartóztatott személyek szabadlábra bocsátása. (1914. évi 52. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

59.) Fiumei Kormányzóság elleni bombamerénylet történetének bírósági epilógusa. (1916. évi 2859. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

60.) Délszláv vasútvonalakon közlekedő közvetlen kocsijainkban előfordult bombamerényletek és az ezzel kapcsolatos intézkedések. (1931. évi 7551. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

61.) Lajosmizsei vonat elleni merénylet. Tulajdonképpen a biatorbágyon végrehajtott merénylet próbája! (1931. évi 7482. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

62.) Biatorbágyi vasúti merénylet külföldi nyomozásával kapcsolatos irományok. (1932. évi 2713. számú 1931. szeptember 22–október 22-i keletű ügyirat.)

63.) Biatorbágyi vasúti merénylet nyomozásában részt vevő detektívekről készülő hangosfilm. (1931. évi 8088. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

64.) Biatorbágyi vasúti merényletet követő szabotázsakciók megakadályozására tett intézkedések. (1931. évi 8857. számú ismeretlen keletű ügyirat.)

65.) Brüsszeli követségünk ellen elkövetett merénylet tervezői és résztvevői. (1933. évi 2036. számú január 13-i keletű ügyirat.)

XII. Vasúti műépítmények biztosítása

66.) Vasúti műépítmények biztosítása a csendőrség által. (1914. évi 1345. számú július 21-i keletű ügyirat.)

XIII. Dunai hajószállítmányok biztosítása

67.) Dunai hajószállítmányok biztosítása. (1915. évi 6027. számú december 7-i keletű ügyirat.)

Kutatómunkánk második részét Kocsis Piroska végezte, melynek folyamán az Országos Széchényi Könyvtár *Nektár* fedőnevű katalógusából, a *Matarka* nevű folyóiratmutatóból és *Budapest történetének bibliográfiája* című munkából 28, azaz huszonnyolc oldalnyi, és összesen 340, azaz háromszáznegyven tételt felsoroló irodalomjegyzéket készített, mely itten a mellékletben olvasható.

További kutatási lehetőségekkel szolgál nekünk egyrészt az Osztrák Birodalmi Levéltár, benne például a Kabinetirodai Levéltár, másrészt a Magyar Országos Levéltár, Pest–Pilis–Solt–Kiskun, illetve Pest Vármegye Levéltára, Budapest Főváros Levéltára, a Titkosszolgálati Levéltár általában, illetve ezeknek belügyi, igazságügyi és büntetési anyagokat őrző levéltárai, iratgyűjteményei, hagyatécai különösen.

Budapest, 2025. szeptember 9.

Csóka Ferenc